

P01 - Geografie energetického přechodu I - Beyond Coal: A Scientific Perspective on Coal Regions in Transition

Garant panelu: Jan Burda

The transition of post-coal mining regions towards sustainable, diverse, and resilient economies and ecosystems is a critical global endeavor. This panel discussion will provide a unique scientific perspective on the multifaceted challenges and innovative solutions encountered in post-mining region transformations. Drawing on the expertise of researchers involved in RFCS projects and EU partners, this panel will showcase the latest advancements in environmental science, geospatial analysis, ecological restoration, and sustainable resource management. We will discuss the role of science in addressing environmental, social, and economic challenges, as well as the opportunities for cross-disciplinary collaboration to shape the future of post-mining regions. The "Beyond Coal: A Scientific Perspective on Region Transition" panel promises to inspire, inform, and catalyze discussions on how science is guiding the way to a more sustainable and just future for coal-dependent communities and their surrounding environments.

P02 - Geografie energetického přechodu II - Spravedlivá transformace – spravedlivé využití krajiny?

Garanti panelu: Tomáš Janík, Marek Havlíček

Mnoho výzev současného světa přímo souvisí s krajinou, prostorem a tím pádem i geografii – klimatická změna a adaptační a mitigační opatření na ni, krize biodiverzity, potravinová soběstačnost či udržitelná energetika – to jsou jen některé z nich. V krajině se tak vždy střetávaly a střetávají různé, často protichůdné zájmy společnosti a potřeba jejich usměrnění je dnes vyšší než kdy dříve. Snaha o udržitelné využívání krajiny tak, aby se jednotlivé záměry spíše doplňovaly a byly v souladu, je jednou z geografických výzev dneška. Dvojnásobně to platí pro transformující se regiony jako je ten Ústecký. Pochopení interakcí krajiny, živé přírody a člověka, jejich minulost a přítomnost, jsou pak nutným základem pro další analýzy, ve kterých již jde o konkrétní a dnes žádané výsledky, které reagují na zmíněné problémy a naplňují potřeby společnosti, potažmo strategické a legislativní dokumenty, které na národní nebo evropské úrovni vznikají. V hustě osídlené střeoevropské, případně české, krajině se různých zájmů sváří relativně hodně, a tak si náležitě řešení žádají otázky typu: Kde v krajině umisťovat obnovitelné zdroje energie v podobě solárních nebo větrných elektráren? Kde vyhlášovat další chráněná území? Kam směřovat snahy o posílení funkcí krajiny, např. zvýšením podílu zelené infrastruktury a na ní napojenými ekosystémovými službami? To jsou příklady některých úloh, které je potřeba provést z hlediska správného a efektivního hospodaření s krajinou. Panel si tak klade za cíl sdružit příspěvky týkající se výzkumu krajiny, a to především těch jejích částí, které jsou exponované a zajímavé z pohledu atraktivity dané určitým společenským zájmem (přírodní, kulturní, energetická a další hodnota), a to jak z hlediska historie, současnosti a interakcí odehrávajících se v těchto krajinách, tak z hlediska metodického postupu vymezování takových krajin. Panel byl připraven ve spolupráci s Výzkumným ústavem Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví a Českou společností pro krajinnou ekologii IALE-CZ.

P03 - Politické konflikty v transformující se Evropě

Garanti panelu: Libor Jelen, David Hána

Evropa v poslední dekádě prochází turbulentním politickým vývojem ovlivněným zásadními společenskými událostmi jako finanční krize, válka na Ukrajině, migrační krize, pandemie COVID, či separatismus. To vše má mnohostranné důsledky na politickou stabilitu a projevuje se mimo jiné

v podobě rozmachu šíření dezinformací, populismu, nacionalismu, sociálními problémy. Důsledkem jsou konflikty na různých geografických úrovních; od lokálních, regionálních, státních až po celoevropské, které jsou však zároveň kontextuálně navzájem propojeny. Konflikty se odehrávají jak v praktické rovině, tak v symbolické – diskurzivní. Panel je koncipován jako prezentace různorodých teoretických a metodických přístupů ve výzkumu českých a slovenských politických geografů reflektujících současné politické procesy, které vedou k proměně evropského politického prostoru.

P04 - Říční krajina - procesy, člověk, revitalizace

Garanti panelu: Jan Hradecký, Tomáš Galia

Trvalý tlak člověka na fluviální systémy vede v souvislosti s probíhající klimatickou změnou k dalším potřebám jejich výzkumu. Závislost lidské společnosti na říční krajině není pouze historickým faktem, ale stále intenzivněji rezonuje v aplikaci moderních poznatků fyzické geografie nebo fluviální geomorfologie do správné péče o fluviální systémy. Jednou z cest je aplikace poznatků v rámci revitalizací říčních systémů a ve vodohospodářském a ochranném managementu říčních krajin. Cílem panelu je prezentovat současné výzkumy zaměřené na fungování a správu říčních krajin v rámci Česka i v zahraničí. Revitalizační projekty, kde se uplatňuje fyzicko-geografický výzkum, komplexně orientované výstupy interdisciplinárních výzkumů, ale i základní výzkum v oblasti fluviálních systémů jsou vítaným obsahem prezentovaných příspěvků.

P05 - Stav současné české dendrogeomorfologie

Garant panelu: Karel Šilhán

Dendrogeomorfologická analýza umožňuje prostorově-časové rekonstrukce událostí geomorfologických procesů. Princip tohoto přístupu je založen na schopnosti stromů zaznamenat ve svých letokruzích signál, vyvolaný působením externího procesu. Tento signál je následně možné identifikovat a přesně dendrochronologicky datovat, čímž se určí i rok vzniku studovaného procesu. Tento postup umožňuje rekonstrukci různých typů geomorfologických procesů starých až několik staletí s přesností na rok až několik měsíců. Nejčastěji analyzovanými procesy jsou skalní řízení, blokovobahenní proudy, sněhové laviny, povodně a různé typy eroze a sesuvů. Celosvětově je v současnosti jedno z největších množství dendrogeomorfologických výsledků produkováno právě v ČR. Zároveň se v posledních letech rozšiřuje uplatnitelnost dendrogeomorfologie i při studiu antropogenně ovlivněných/vyvolaných geomorfologických procesů. Metodický pokrok je možné sledovat ve vývoji nových postupů a přístupů, založených zejména na detailních anatomických analýzách buněčné stavby letokruhů. Principiálně multidisciplinární přístup této vědní disciplíny se tak v současnosti ještě více rozšiřuje jak do specifických biologických odvětví, ovšem může nahlížet důležité uplatnění i při studiu antropogenního impaktu na dynamiku krajiny. Tento tematický panel je zaměřen na prezentaci moderních dendrogeomorfologických postupů a možností jejich uplatnění, prezentaci výsledků prostorově-časové rekonstrukce různých typů geomorfologických procesů, možnosti využití letokruhových analýz při analýze antropogenních procesů, ale i využití získaných dat pro analýzu potenciálních spouštěčů studovatelných procesů.

P06 - Geografie energetického přechodu III - Energetický přechod a (ne)spravedlivá transformace uhelných regionů

Garant panelu: Bohumil Frantál

Probíhající energetický přechod k nízkouhlíkové ekonomice přináší specifické výzvy zejména pro regiony, které jsou stále silně závislé na těžbě uhlí a souvisejících průmyslových odvětvích. Regiony, které měly dříve ústřední postavení v rámci řetězců dodávek energie a národních ekonomik se staly

periferiemi a nyní jsou synonymem pro narušené životní prostředí a krajinu, ekonomickou a sociální deprivaci. Postupné ukončování těžby, odklon od spalování uhlí a úpadek souvisejících odvětví mají za následek stagnaci místních ekonomik, úbytek populace, pocit ztráty identity a vyhlídek na budoucí rozvoj, nárůst podpory populistických uskupení, atd. Na druhé straně je energetická transformace považována za příležitost pro rozvoj nových směrů ekonomiky, re-branding regionálních a lokálních identit a zvýšení konkurenceschopnosti uhelných regionů. Zásadním předpokladem je, aby energetická transformace byla efektivní, udržitelná a „spravedlivá“, a aby navazující implementovaná opatření pokud možno napravovala akumulovanou nespravedlnost. Zatím se (nejen v České republice) ukazuje, že probíhající zaváděné procesy a opatření reprodukuje stávající vzorce environmentální nespravedlnosti a zachovávají si charakteristiky uhlíkové ekonomiky, jako je prostorová koncentrace, nerovnováha měřítka a moci, procedurální nespravedlnost a absence komunitně založeného participativního plánování, atd. V rámci panelu vítáme empiricky zaměřené příspěvky, které přinášejí geografické či sociologické perspektivy na problémy související s energetickou transformací uhelných regionů, otázky environmentálních (prostorových) nespravedlností, klimatické a ekonomické zranitelnosti a odolnosti, proměny regionálních identit, revitalizace a budoucího rozvoje potěžebské krajiny a dalších souvisejících témat.

P07 - Rozvojová geografie většiny světa

Garanti panelu: Josef Novotný, Zdeněk Opršal

Podle aktuálních odhadů OSN žije velká většina (83 %) světové populace v rozvojových zemích. Jakkoliv je kategorie rozvojových zemí a rozvojového světa (nebo nověji tzv. globálního jihu) problematická, využíváme ji ve snaze poukázat na přetrvávající geografickou nerovnováhu v produkci (nejen) geografického akademického vědění. Do této sekce zveme autory příspěvků, které jsou přímo či nepřímo zaměřeny na oblasti „rozvojové většiny světa“. Vítáme prezentace výzkumů z disciplín sociální i fyzické geografie, stejně jako souvisejících oborů a zvláště pak příspěvků s ambicemi překračovat tradiční disciplinární rozdělení. Vedle prezentací výzkumů přímo zaměřených na rozvojové země, jejich regiony i lokality, přivítáme i příspěvky věnované otázkám globálního rozvoje a vztahům mezi rozvojovými a rozvinutými částmi světa (např. environmentální souvislosti, politicko-geografické vztahy, rozvojová spolupráce, mezinárodní migrace apod.).

P08 - Dynamika, příčiny a důsledky sociálního vyloučení a segregace: územní koncentrace a regionální polarizace se specifickým zaměřením na Ústecký kraj

Garanti panelu: Luděk Sýkora, Luděk Šídlo

Nezanedbatelná část české populace je ohrožená hmotnou nouzí, chudobou a sociálním vyloučením. Období od roku 2015 charakterizuje narůstající územní koncentrace této populace do sociálně vyloučených a segregovaných lokalit. Kromě toho dochází k prohlubování regionálních disparit s narůstajícím podílem populace v hmotné nouzi a zároveň žijící v segregovaných lokalitách v Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Oba kraje nyní koncentrují okolo dvou třetin takové populace a nachází se tak v mimořádně nepříznivé situaci. Ta je v mnoha městech, obcích a lokalitách navíc umocněna mimořádně vysokými a prohlubujícími se lokálními koncentracemi chudoby a sociálního vyloučení. Vysoké zastoupení osob žijících v chudobě a zároveň v segregovaných lokalitách má nepříznivé sociální a demografické důsledky a ohrožuje soudržnost, rozvoj a odolnost měst, obcí a regionů. Panel adresuje vývojové trendy, územní nerovnosti, příčiny a důsledky prostorově koncentrovaného sociálního vyloučení a segregace. Soubor příspěvků se zaměří na časoprostorovou dynamiku sociálně-prostorového vyloučení a mechanismy prostorové segregace se zaměřením na efekt sousedství, existenci a vliv prostorových a regionálních disparit, roli etnicity a symbolického vyloučení ve vztahu

k socioekonomickému postavení a důsledky politik a postupů pro vznik, přetrvávání a desegregaci sociálně vyloučených lokalit. Příspěvky specificky zohlední postavení Ústeckého kraje a jeho měst v kontextu regionálního a sídelního systému Česka s ohledem na stav a vývoj segregace v posledních deseti letech.

P09 - Přístupnost veřejné dopravy v České republice

Garant panelu: Ondřej Šerý

Panel se věnuje přístupnosti veřejné dopravy pro nejrůznější typy uživatelů. Zaměřuje se tak primárně na uživatele, kteří se při využívání této služby setkávají s nejrůznějšími bariérami, kvůli kterým k ní mají ztížený přístup. Může se jednat o děti, seniory, lidi s nejrůznějšími postiženími nebo pouze lidi neovládající český jazyk. Jelikož přístupnosti veřejné dopravy pro osoby s pohybovým postižením byla v minulosti již věnována značná pozornost a veřejná doprava v České republice je pro tuto uživatelskou skupinu poměrně přístupná, nabízí panel prostor pro potřeby jiných, doposud méně diskutovaných uživatelských skupin. Velké diskuze o přístupnosti dopravy se odehrávají jak v kontextu mezinárodní dopravy, meziměstské dopravy, městské hromadné dopravy i sdílených dopravních prostředků. Přesto, že jsou všechny tyto roviny nesmírně zajímavé, panel se soustředí především na přístupnost městské hromadné dopravy, která se v České republice postupně stává určitým průkopníkem v prosazování politik přístupnosti v dopravě. Panel tak nabízí prostor jak pro empirické příspěvky o zkušenosti různých uživatelských skupin s městskou hromadnou dopravou, tak pro metodické příspěvky diskutující možnosti výzkumu s obtížně dostupnými skupinami v dopravě, tak i teoretické příspěvky věnující se možnostem teoretického uchopení bariér a přístupnosti dopravy vycházejících z potřeb méně reflektovaných skupin uživatelů.

P10 - Geografické imaginace časového znevýhodnění

Garant panelu: Robert Osman

Postižení, znevýhodnění a nejrůznější formy útlaku jsou v geografii často nazírány primárně prostřednictvím prostoru. Na úrovni každodenní zkušenosti se však prostorový rozměr znevýhodnění obtížně odděluje od toho časového. Geografie na tento vývoj samozřejmě reaguje a postupně etabloje nejrůznější přístupy uchopující znevýhodnění jako časo-prostorové. Jedním z přístupů, který v posledních letech nabývá na významu je geografie crip temporalit nebo též crip spacetime. Přičemž crip zde odkazuje k nové vývojové etapě geografie znevýhodnění, která nechápe crip ani jako postižení jedince ani jako nereflexivitu společnosti, ale jako politické rozhodnutí dobrovolně se přihlásit k tělesné odlišnosti. Crip temporalita zároveň odkazuje ke zkušenosti náš všech, kteří žijeme v neustále akcelerujícím čase pozdního kapitalismu, jehož hlavními měřítky jsou rychlost a produktivita, a které vytvářejí podmínky, v nichž hranice mezi postižením a nepostižením začínají blednout. Panel tak nabízí prostor pro diskusi způsobů, jak uchopovat znevýhodnění v geografii prostřednictvím času a zároveň jak tyto způsoby propojovat s klasickými diskusemi o prostoru.

P11 - Mladí lidé jako aktéři rozvoje obcí, měst a regionů

Garant panelu: Jiří Ježek

V rámci panelu budou diskutovány tři okruhy problémů souvisejících s mladými lidmi jakožto aktéry lokálního a regionálního rozvoje: (1.) Sídelní a bytové preference mladých lidí, (2.) participace mladých lidí na správě věcí veřejných (s důrazem na využití moderních informačních a komunikačních technologií) a (3.) strategie obcí, měst a regionů, jak si mladé lidi udržet, resp. jak zvyšovat atraktivitu pro mladé. Panel je organizován v rámci řešení projektu TAČR Sigma TQ0100007 "Mladí lidé jako aktéři budoucího rozvoje obcí a měst, jehož řešiteli jsou katedra geografie Fakulty ekonomické

Západočeské univerzity v Plzni a katedra environmentálních a rozvojových studií Přírodovědecké fakulty Palackého univerzity v Olomouci.

P12 - Západní geografické teorie v české geografii a dekolonizace geografického myšlení (diskusní panel)

Garanti panelu: Pavel Doboš, Robert Osman

V současnosti je již obvyklá věc, že česká geografická akademická obec pracuje s geografickými teoriemi, jejichž původ je převážně v západní anglofonní geografii. Přebírání těchto teorií pro české prostředí je někdy záležitostí jednoduchou, často nereflektovanou, někdy však záležitostí obtížnější, neboť mnoho geografických teorií si s sebou nese teoretické nánosy místa svého vzniku a pro použití ve výzkumu v našem post-socialistickém prostoru potřebují jistou reformulaci, případně se může dojít i k názorům, že jsou pro naše prostředí doslova nevhodné. Tento diskusní panel má za cíl věnovat se otázkám, které se dotýkají dané problematiky. V jakých případech je vhodné přebírat západní geografické teorie, v jakých případech je to naopak nevhodné? Jak a kdy reformulovat západní teorie, aby byly pro naše prostředí použitelné? Kdy se tomu naopak vyhýbat? V rámci diskuse je rovněž cílem věnovat se navazujícím otázkám ohledně potřeby dekolonizace zdejšího geografického myšlení. Jak a kdy by měla být česká geografie otevřená jisté kolonizaci západní geografickou tradicí? V jakých kontextech by se tomu měla naopak bránit? Má česká geografická teoretická tradice co nabídnout geografickému myšlení hlavního anglofonního proudu? Může si z jisté kolonizace západní geografickou tradicí něco odnést, aby vzápětí mohla světovou geografickou obec obohatit svým originálními teoretickými myšlením? Do tohoto diskusního panelu jsou přizváni diskutující, kteří se extenzivně věnují současným tématům, jež jsou silně ovlivněny západní anglofonní geografickou tradicí, ale kteří se s touto tradicí snaží pracovat v kritickém duchu a ve svých výzkumech ukazovat, že by situace neměla být jen taková, jakou ji někdy můžeme pozorovat: tedy že západní geografie je místem tvorby teorie, zatímco nezápadní geografie je chápána především jako místo empirie, na kterou je potřeba aplikovat (a případně vůči ní přizpůsobit) teorii vzniklou na Západě.

P13 - Geografie spotřebitelského chování a kolaborativní spotřeby

Garanti panelu: Josef Kunc, Markéta Novotná

Spotřebitelské chování, ovlivňované širokou škálou vnějších vlivů, se neustále vyvíjí a přizpůsobuje novým trendům a technologiím, což má významné důsledky pro společnost i životní prostředí. Panel se zaměřuje na tento dynamický vývoj spotřebitelského chování, přičemž klade důraz na roli geografie při formování a analyzování spotřebních preferencí a chování. Způsob, jakým lidé nakupují a konzumují zboží a služby, není pouze individuální záležitostí, ale je značně ovlivněn prostředím, ve kterém žijí, a kulturou, kterou sdílí. Prostorové rozdíly hrají klíčovou roli v tom, jak se spotřebitelé rozhodují a jakým způsobem se zapojují do nových forem spotřeby, jako je např. kolaborativní spotřeba. Diskuse o spotřebitelském chování z geografického hlediska je klíčová pro hlubší pochopení toho, jak společnost reaguje na změny na trhu a jaké faktory ovlivňují naše spotřební vzorce. Zároveň umožňuje analyzovat rozdíly mezi městskými a venkovskými oblastmi, různými regiony a národy, což může odhalit zajímavé vztahy mezi geografii a spotřebním chováním. Panel se snaží najít odpovědi na tyto otázky a přinést nový pohled na vývoj spotřebitelského chování v dnešním světě: Jaký vliv má prostor na spotřebitelské preference a chování? Jaké nové trendy ovlivňují způsob, jakým lidé nakupují a spotřebovávají zboží a služby? Jak mohou geografové přispět k lepšímu porozumění těmto dynamickým změnám? Jaké důsledky mají proměny spotřebitelského chování pro společnost, životní prostředí, či urbánní prostor?

P14 - Edukační krajina: Perspektiva geografického prostoru v organizaci vzdělávání

Garant panelu: Silvie R. Kučerová

Před padesáti lety přednesli dva Angličané, G. H. Hones a R. H. Ryba, na Mezinárodním geografickém kongresu v Kanadě příspěvek „Why not a geography of education?“, který se tázal, proč není geografie více zapojována do výzkumu a plánování vzdělávacích soustav. Jejich příspěvek je považován za milník vzniku geografie vzdělávání. Od té doby sice disciplína prošla několika paradigmatickými obraty, ovlivnila myšlení řady odborníků z jiných odvětví, ale stále zůstává mimo mainstream geografických disciplín, nadto často zaměňovaná za didaktiku geografie. Přesto by větší uplatňování poznatků z této oblasti mohlo podpořit jak jiná zjištění týkající se společenských jevů a procesů, tak pomoci decizní sféře a plánovací praxi. Cílem panelu je jednak ukázat potenciál a současnou šíři řešených témat v geografii vzdělávání, a jednak demonstrovat mezioborové přesahy a transdisciplinární charakter vybraných společenských problémů v oblasti vzdělávání či školské politiky. Jeden či druhý cíl bude více akcentován na základě výsledné skladby příspěvků v navrhovaném panelu. Potenciální panelisté budou garantkou osloveni po akceptování panelu ze strany organizátorů konference, přičemž je zájem, aby panel zůstal otevřený i pro další příspěvatele na konferenci, kteří by se k němu měli zájem se svým samostatným příspěvkem přidat. Nabízí se čtyři okruhy panelistů: 1) geografové, kteří se profesně věnují geografii vzdělávání či geografii služeb/občanské vybavenosti; 2) geografové, kteří se tématy geografie vzdělávání zabývají, byť je tak explicitně nepojmenovávají; 3) odborníci z příbuzných vědních disciplín (zejm. sociologie, pedagogika, politologie, ekonomie, demografie), jimiž řešená témata v sobě obsahují geografii vzdělávání; 4) odborníci z praxe vzdělávací politiky (např. společnost PAQ Research).

P15 - Strategické a územní plánování

Garanti panelu: Radim Perlín, Marek Komárek

Územní a strategické plánování patří mezi základní nástroje rozvoje obcí a regionů. Oba dokumenty představují základní (politický) dokument rozvoje, který projednávají a schvalují zastupitelstva obcí nebo krajů a které mají, popř. mohou, formulovat dlouhodobé koncepce rozvoje daného sídla, místa nebo regionu. V současné době se změnami v procesu územního plánování postupně mizí geografové, kteří se aktivně zapojují do vzniku dokumentů územního rozvoje, a jejich podíl na zpracování dalších dokumentů zařazených mezi územně plánovací podklady nebo územně plánovací dokumenty také klesá. Počet geografů aktivně se zapojujících do přípravy jednotlivých typů územně plánovací dokumentace nebo do přípravy územně plánovacích podkladů je velmi malý. Významnější počet aktivních geografů pracuje v orgánech veřejné správy na úseku územního plánování a regionálního rozvoje na úrovni obcí s rozšířenou působností nebo na krajské úrovni. V rámci strategického plánování naopak vzniká jak mezi geografy, tak i mezi urbanisty, sociálními vědci nebo dalšími odborníky celá řada konceptů, certifikovaných metodik a dalších metodických pokynů, které se snaží upravit velmi spontánní procesy rychlého pořizování strategických dokumentů obcemi, mikroregiony nebo dalšími uskupeními. Mnohé z těchto dokumentů mají převážně analytický charakter, přičemž strategická (a především implementační) část je méně výrazná. Celá řada dokumentů se dále z mnoha důvodů v rozhodovací praxi lokálních a regionálních politiků nevyužívá, resp. je chápána jako nutný předpoklad pro získání dotace na aktivity, které lokální politici a jimi řízené úřady mají v plánu v území zajišťovat. Panel je zaměřen na zkoumání dosavadního postavení geografů při přípravě a realizaci obou uvedených dokumentů, na témata spojená s přípravou, projednáváním, schvalováním a následně s uplatněním obou dokumentů v procesu usměrňování rozvoje obcí a měst. Do panelu jsou srdečně zváni jak akademici, kteří sledují problematiku územního a strategického rozvoje, aktivní tvůrci těchto rozvojových dokumentů, tak i zástupci veřejné správy, kteří se strategickým a územním rozvojem setkávají ve svém postavení. V panelu se chceme soustředit především na příklady dobré praxe spojené

s realizacemi strategických záměrů a územně plánovacích koncepcí a na příklady a možnosti zapojení geografů do procesu územního a strategického plánování v Česku.

P16 - Přírodní ohrožení související s ústupem zalednění

Garanti panelu: Vít Vilímk, Jan Kropáček

Glaciální typ reliéfu prodělává v regionech s výrazným ústupem zalednění poměrně dynamické proměny, které mohou být navíc umocněny vlivem globálních klimatických změn. Ústup zalednění má vliv na destabilizaci svahů, mohou se zvětšovat objemy glaciálních jezer či vytvářet jezera nová a jejich potenciální protržení jsou významnou hrozbou pro osídlení v nižších částech povodí. Tání horského permafrostu přispívá rovněž ke zvýšenému výskytu skalních a ledových řícení. S nárůstem osídlení v podhůří vysokohorských pohoří světa se zvyšuje i míra rizikovosti těchto přírodních procesů. Přispívá k tomu i snaha budovat v horských údolích vodní nádrže, které jsou sice užitečné pro místní obyvatelstvo, ale současně se mohou stát i hrozbou při jejich protržení. Poznání zákonitostí vztahů mezi dílčími ohroženími, identifikace jejich spouštěcích faktorů a vymezení rizikových oblastí jsou klíčovými faktory pro tzv. management rizik. Kromě terénního průzkumu je v posledních letech velmi nápomocný i dálkový průzkum Země.

P17 - Městská a příměstská krajina v čase klimatické změny

Garant panelu: Michal Lehnert

Městská a příměstská krajina v současnosti představuje prostředí, ve kterém trávíme většinu svého času. V důsledku globální změny, rostoucí urbanizace a souvisejících společenských fenoménů je stále větší důraz kladen na celkovou environmentální kvalitu městského prostředí. V tomto kontextu je vítáno široké spektrum příspěvků nejen z geograficky orientovaného výzkumu v oblastech adaptačních a mitigačních opatření, tepelného prostředí měst, ekohydrologického managementu, městské zeleně, znečištění ovzduší, hlukové zátěže či světelného znečištění.

P18 - Sesuvy v geografickém výzkumu

Garanti panelu: Tomáš Pánek, Michal Břežný

Sesuvy představují významné přírodní ohrožení, které v globálním měřítku způsobují stále větší ekonomické škody a mají za následek rostoucí počet obětí na lidských životech. Výzkum sesuvů v současné době akceleruje zejména v kontextu klimatických změn a růstu populace v horských regionech. V tomto kontextu se při výzkumu sesuvů stále více uplatňují nejen tradiční inženýrsko-geologické přístupy, ale také geografické přístupy. V některých oblastech výzkumu sesuvů dokonce geografové dominují, což souvisí s potřebou řešit časoprostorové aspekty svahových procesů, které metodicky pokrývá zejména geografie. Jde především o metody dálkového průzkumu země, mapování a datování, které za poslední dekádu zaznamenaly fascinující pokrok. Při výzkumu sesuvů, zejména při hodnocení sesuvných rizik a společenských dopadů sesuvů, se však v poslední době uplatňují stále více i humánní geografové. V tomto tematickém panelu jsou vítány všechny příspěvky, které se týkají prostorového a časového vývoje sesuvů. To zahrnuje například výsledky mapování a inventarizace sesuvů, studie náchylnosti svahů k sesuvům, monitorování svahů, hodnocení sesuvných faktorů, výpočty srážkových prahů sesuvů a chronologické rekonstrukce svahových procesů. Vítány jsou jak příspěvky řešící sesuvy jako zdroj přírodních ohrožení, tak příspěvky zabývající se sesuvy jakožto krajinnotvornými procesy a zdroji geodiverzity. Jelikož sesuvy velmi často vyvolávají celý řetěz nebezpečných procesů, jsou vítány i příspěvky související s post-sesuvnými jevy (např. vznik a kolaps sesuvných hrází, sesuvy vyvolané tsunami atd.).

P19 - Česká diaspora - multidimenzionální vztahy a podmíněnosti Česka a cílových zemí

Garant panelu: Eva Janská

Navrhovaný panel reflektuje teoretická a praktická hlediska výzkumu české diaspory/krajanů/Čechů žijících v zahraničí. Důraz klademe na výzkum vztahů konceptů diaspory vs. transnacionalismus vs. remitence a vymezení klíčových faktorů ovlivňujících vztahy migrantů/krajanů k mateřské zemi. Z aplikovaného hlediska chceme představit politiku diaspor, resp. novou politiku státu vůči Čechům v zahraničí a vztahy mezi Čechy v zahraničí a Českou republikou. Dalším významným tématem je integrace s ohledem na prostorové rozložení členů diaspory v cílových zemích.

P20 - Směry a protisměry proměn venkovů v Česku

Garanti panelu: Radim Perlín, Pavel Chromý

Více než 30 let demokratického vývoje společnosti přineslo také celou řadu změn do geografické organizace společnosti a prostoru. Ve venkovských regionech se postupně zvyšují rozdíly mezi jednotlivými typy venkovů a stejně tak se i zvyšují rozdíly mezi venkovskými sídly podle jejich velikosti. Zatímco malá sídla často do 100 obyvatel řeší problémy s úrovní vybavenosti, ztrátou populační velikosti, stárnutím obyvatel a zajištěním dobré kvality života pro obyvatele, velká sídla řeší problémy jak zajistit kapacity škol, školek nebo zajištění zdravotní péče. Venkovské obce v urbanizovaném zázemí regionálních center se postupně setkávají s nutností integrovat do sociálních sítí nové obyvatele, jiné venkovské obce v okrajových polohách ztrácí svoji populační velikost a míra společenské aktivity, intenzita kulturního a společenského života v takových obcích dále klesá. Panel se zaměří zkoumání dosavadního vývoje a současného postavení venkovských sídel, a to jak v podrobnosti venkovských obcí, tak i v podrobnosti místních částí obcí v odlišném sociogeografickém prostředí Česka a v mezinárodním evropském srovnání. Pozornost bude dále věnována i zkoumání odlišných velikostních kategorií obcí. Panel bude sledovat postavení obcí a sídel v rozdílných horizontálních i vertikálních geografických polohách. Do panelu jsou navrženy příspěvky, které se soustředí na identifikaci hlavních bariér a významných faktorů, které limitují rozvojové možnosti a současné trendy rozvoje venkovských obcí a sídel nebo příspěvky založené na analýze současného postavení venkovských obcí a sídel v systému osídlení. Dalším významným tématem panelu je hledání a evaluace nástrojů rurálního rozvoje a postavení aktérů lokálního rozvoje při usměrňování rozvojových trajektorií. Do panelu jsou vítány příspěvky kvantitativní povahy, zkoumající dlouhodobé změny v systému osídlení na venkově nebo krátkodobé změny socioekonomických nebo demografických dat ze venkovské obce a sídla. Stejně tak jsou v panelu vítány i příspěvky zaměřené na kvalitativní zkoumání sociálního prostředí ve venkovských obcích nebo sídlech. V panelu budou dále diskutovány i příklady průmětu rurálních rozvojových konceptů s dalšími politikami, které se dotýkají rozdílných venkovských prostorů, jako jsou dopady environmentálních politik, agrárních politik nebo další typy střetů, které se dotýkají venkovů v Česku.

P21 - Aplikace geografie v rozvoji příhraničních regionů

Garant panelu: Artur Boháč

P22 - Africké století

Garant panelu: Jiří Preis

Afrika prochází dynamickou proměnou a její současnost i budoucnost závisí mnoha faktorech: na kolik Afrika překoná dědictví minulosti, vypořádá se s globálními výzvami, a nastolí cestu k udržitelné budoucnosti, ale též nakolik ji další geopolitičtí hráči budou brát jako partnera a nejen dodavatele surovin či odbytiště výrobků. Jak se vypořádá s migračními toky, environmentálními zátěžemi a

klimatickou změnou, nastupující industrializací a digitalizací kontinentu, a na kolik prakticky realizuje své současné aspirace vybudovat „prosperující a mírový kontinent, který bude dále rozvíjen svými vlastními občany, a stane se silným hráčem v mezinárodní aréně“? A může nakonec 21. století mít přídomek „Africké“? O těchto tématech by chtěl diskutovat panel „Africké století“. Smyslem je poskytnout kritickou analýzu současného stavu s ohledem na množství výše zmíněných proměnných, které tak či onak ovlivní africkou budoucnost. Africké století zároveň představuje platformu k diskusi o postavení Afriky v multipolárním světě.

P23 - Krajina jako dědictví, role dědictví v krajině

Garant panelu: Jaromír Kolejka